

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa J. W.
przeciwko M. Polska Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
o przywrócenie do pracy i sprostowanie świadectwa pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 marca 2006 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 14 października 2005 r.,
odrzuca zażalenie.

Uzasadnienie.

Postanowieniem z 28 grudnia 2004 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na wniosek powoda, dokonał wykładni wyroku tego Sądu z 8 lipca 2004 r., w sprawie VI Pa .../04.

Na postanowienie to zażalenie wniosła strona pozwana, wnosząc o jego uchylenie.

Postanowieniem z 14 października 2005 r. Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie strony pozwanej na postanowienie z 28 grudnia 2004 r. W uzasadnieniu podniesiono, że zażalenie jest „pozbawione podstaw prawnych” i dlatego powinno ulec odrzuceniu. Przepis art. 392 k.p.c. przewiduje możliwość wniesienia kasacji do Sądu Najwyższego od wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji w

przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania kończącego postępowanie w sprawie. W rozpoznawanej sprawie orzeczeniem kończącym postępowanie jest wyrok Sądu Okręgowego z 8 lipca 2004 r., nie jest nim natomiast postanowienie w przedmiocie jego wykładni. Za kończące postępowanie należy uznać orzeczenie zamykające drogę do dalszego postępowania co do istoty sprawy, nie może ono natomiast dotyczyć kwestii wпадkowych, ubocznych, niezwiązanych bezpośrednio z istotą sprawy. W ocenie Sądu Okręgowego, postanowienie z 28 grudnia 2004 r. w przedmiocie wykładni wyroku nie spełnia szczególnych przesłanek z art. 392 k.p.c. i art. 393¹⁸ k.p.c., a zatem nie przysługuje od niego prawo złożenia zażalenia do Sądu Najwyższego. Nie ma w tym przypadku zastosowania art. 394 § 1 pkt 8 k.p.c., ponieważ przepis ten odnosi się do postanowień wydanych przez sąd pierwszej instancji.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniosła strona pozwana, domagając się jego uchylenia. Zażalenie zostało skierowane do Sądu Apelacyjnego, a jako podstawę jego wniesienia wskazano art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c.

W uzasadnieniu zażalenia nie wskazano przepisów prawa procesowego, które zostały naruszone przez Sąd Okręgowy przy wydawaniu postanowienia z 14 października 2005 r. o odrzuceniu zażalenia na postanowienie z 28 grudnia 2004 r. w przedmiocie wykładni wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozważenia wymagała przede wszystkim dopuszczalność wniesionego zażalenia ze względu na przedmiot zaskarżonego postanowienia.

Zaskarżone postanowienie zostało wydane 14 października 2005 r., a zatem do rozpoznania środka odwoławczego mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego po nowelizacji wynikającej z ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), która weszła w życie 6 lutego 2005 r.

Postanowienie o odrzuceniu zażalenia strony pozwanej na postanowienie w przedmiocie wykładni wyroku zostało wydane przez Sąd Okręgowy działający jako sąd drugiej instancji. Podjęcie przez Sąd Okręgowy czynności sądowych w granicach właściwości funkcjonalnej sądu drugiej instancji nie może budzić w

rozpoznawanej sprawie jakichkolwiek wątpliwości, skoro wpierv chodziło o dokonanie wykładni wyroku tego Sądu (działającego jako sąd drugiej instancji), a następnie o ocenę dopuszczalności zażalenia na postanowienie w tym przedmiocie. W tej sytuacji skierowanie przez pełnomocnika skarżącej zażalenia do Sądu Apelacyjnego było oczywiście nieprawidłowe, ponieważ od postanowień sądu okręgowego działającego jako sąd drugiej instancji zażalenie przysługuje do Sądu Najwyższego, a nie do sądu apelacyjnego. Błędnie także jako podstawę wniesienia zażalenia wskazano art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. Przepis ten stanowi, że zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienie sądu pierwszej instancji, którego przedmiotem jest odrzucenie zażalenia. Ogólnie art. 394 k.p.c. przewiduje, że zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem są kwestie wyszczególnione w punktach 1 – 12. Przepis ten reguluje zatem zakres przedmiotowy postanowień sądu pierwszej instancji zaskarżalnych zażaleniem do sądu drugiej instancji. Nie może stanowić podstawy wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji, a z takim postanowieniem mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie.

Ocena dopuszczalności wniesionego zażalenia powinna być zatem dokonana nie na podstawie art. 394 k.p.c., który w ogóle nie ma zastosowania - nawet *per analogiam* - do postanowień wydanych przez sąd drugiej instancji, lecz w oparciu o art. 394¹ k.p.c.

Zgodnie z tym ostatnim przepisem, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje: 1) na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 k.p.c.), oraz 2) na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, w której przysługuje skarga kasacyjna, z wyjątkiem: a) postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c. (czyli postanowień w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie, od których przysługuje skarga kasacyjna), a także b) postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (art. 394¹ § 2 k.p.c.).

Przedmiotem zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego z 14 października 2005 r. nie było odrzucenie skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 k.p.c.), a zatem ocena dopuszczalności wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego powinna być dokonana w oparciu o przepis art. 394¹ § 2 k.p.c. Z tego punktu widzenia istotne było ustalenie, czy po pierwsze - w sprawie tej przysługuje skarga kasacyjna, po drugie - czy zaskarżone postanowienie kończy postępowanie w sprawie.

Pierwsza z tych kwestii (czy w rozpoznawanej sprawie przysługuje kasacja ewentualnie skarga kasacyjna) powinna być rozstrzygnięta pozytywnie (strona pozwana wniosła zresztą kasację od wyroku Sądu Okręgowego z 8 lipca 2004 r.).

Pozostaje zatem do oceny jedynie to, czy zaskarżone postanowienie, którego przedmiotem było odrzucenie zażalenia na postanowienie w przedmiocie wykładni wyroku, kończy postępowanie w sprawie.

W orzecznictwie i piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, że za kończące postępowanie w sprawie można uznać postanowienia, których uprawomocnienie się zamyka drogę do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty przez sąd danej lub wyższej instancji, jeżeli w chwili ich wydania sąd jest zwolniony z obowiązku dalszego rozpoznawania sprawy, albo postanowienia stwierdzające wystąpienie okoliczności powodującej niedopuszczalność kontynuowania postępowania zmierzającego do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty przez sąd danej lub wyższej instancji, jeżeli w chwili ich wydania sąd jest zwolniony z obowiązku dalszego rozpoznawania sprawy. Inaczej mówiąc, za kończące postępowanie w sprawie nie może być uznane postanowienie dotyczące kwestii ubocznej, wypadkowej, incydentalnej, niezwiązanej bezpośrednio z istotą sprawy. Do takich kwestii należy dokonanie przez sąd wykładni wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2003 r., I PZ 162/02, OSNP z 2004 r. nr 14, poz. 245, zgodnie z którym na postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o sprostowanie lub wykładnię wyroku nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego).

Wniosek taki wynika również z wykładni systemowej. Zgodnie z art. 394 § 1 k.p.c., zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia,

których przedmiotem jest któraś z kwestii enumeratywnie wyliczonych w tym przepisie. Wśród tych kwestii znajduje się również sprostowanie lub wykładnia orzeczenia albo ich odmowa (art. 394 § 1 pkt 8 k.p.c.). Oznacza to, że przepis art. 394 k.p.c. nie traktuje postanowienia sądu pierwszej instancji odmawiającego sprostowania lub wykładni orzeczenia jako kończącego postępowanie w sprawie. Podobnie materię tę należy potraktować na gruncie art. 394¹ § 2 k.p.c. W związku z tym należy przyjąć, że na postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o sprostowanie lub wykładnię wyroku (odmawiające sprostowania lub wykładni wyroku) nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Rozstrzygnięcie to dotyczy kwestii niebędącej przedmiotem zasadniczego postępowania, a więc kwestii w tym sensie ubocznej. Wynika z tego, że zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest sprostowanie lub wykładnia orzeczenia, jest niedopuszczalne.

W podobny sposób należy ocenić postanowienie będące przedmiotem zaskarżenia w niniejszym postępowaniu zażaleniowym, a mianowicie postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające zażalenie na postanowienie tego sądu w przedmiocie wykładni wyroku sądu drugiej instancji.

Skoro postanowienie w przedmiocie wykładni wyroku sądu drugiej instancji nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c., to także postanowienie odrzucające zażalenie na to postanowienie nie ma charakteru „postanowienia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie” w tym znaczeniu, jakie nadaje temu pojęciu doktryna i orzecznictwo dotyczące wykładni art. 394¹ § 2 k.p.c. Jednocześnie art. 394¹ k.p.c. – odmiennie niż art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. - nie przewiduje zaskarżenia zażaleniem do Sądu Najwyższego każdego postanowienia sądu drugiej instancji o odrzuceniu zażalenia. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 k.p.c.), ale już nie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające zażalenie. Nie każde postanowienie o odrzuceniu zażalenia kończy przy tym postępowanie w sprawie - gdyby tak było, zbędny byłby przepis art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. dotyczący dopuszczalności zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji, którego

przedmiotem jest odrzucenie zażalenia. Także do postanowienia sądu drugiej instancji odrzucającego zażalenie można odnieść argumentację powołującą się na wykładnię systemową - gdyby każde postanowienie sądu mające za przedmiot odrzucenie zażalenia było traktowane jako postanowienie kończące postępowanie w sprawie, wówczas zbędne byłoby osobne uregulowanie kwestii jego zaskarżalności w art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. O tym, czy postanowienie odrzucające zażalenie - czy to postanowienie sądu pierwszej instancji, czy to postanowienie sądu drugiej instancji - jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, decyduje przedmiot rozstrzygnięcia. Jeżeli przedmiotem tym jest wykładnia orzeczenia, postanowienie nie ma charakteru postanowienia kończącego postępowanie w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy odrzucił niedopuszczalne zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 370 i 373 k.p.c.